

HASZNOS TAPASZTALATOK

A polgári dolgozók kongresszusi és felszabadulási munkaversenyének tapasztalatai

Kálazy László kinevezett polgári alkalmazott

A központhadtáp területén magas a polgári dolgozók számaránya. A szocialista munkaverseny szervezésében, irányításában, patronálásában pedig hivatásos állományunk jelentős része éveket óta elkötelezetten dolgozik. E jellemző sajátosságból eredően, valamint dolgozóink kezdeményezéseinek, az állami vezetés, a párt a szakszervezeti és KLSZ-szervek célirányos tevékenységének köszönhetően pártunk XIII. kongresszusa és felszabadulásunk 40. évfordulója tiszteletére a központhadtáp minden ágazatában és szervezeténél kibontakozott munkaverseny állományuk döntő többségét mozgósította.

Az eredmények értékelése, a gondok számbavétele az egyéni és brigádvállalások teljesítésének, a szervezetek pályázatainak elbírálása az elismerő címek odaítélése miatt is időszzerű feladat. Tapasztalataink összegzését azonban az is indokolja, hogy a VII. ötéves terv kezdeti időszakában járunk. Az előttünk álló feladatok maradéktalan és jó színvonalú végrehajtása érdekében tudatosan számolnunk kell azzal a mennyiségi, és főleg minőségi többlettel, amit a polgári dolgozók szocialista munkaversenye nyújthat. Szükséges tehát helyzetünket áttekinteni a pozitív tendenciák megszilárdítása, a jó tapasztalatok széles körű hasznosítása, a mozgalom gondjainak ismeretében azok lehetőség szerinti csökkentése, illetve megszüntetése, összességében a munkaversenyben meglevő tartalékok, a dolgozók alkotó kezdeményezései további hasznosítása céljából.

Az eredményeket, a szocialista építés és védelem megváltozott külső és belső körülményeiből következően, nehezedő feltételek és fokozódó követelmények közepette érte el a versenymozgalmában részt vevő állományunk. Törekvéseiket, munkájukat több tényező kedvezően befolyásolta.

Ezek közé soroljuk, hogy az utóbbi 7-8 évben dolgozóink munkaverseny mozgalmában nem következett be visszaesés. A versenykezdeményezések felkarolása érdekében a központhadtáp állami, párt- és szakszervezeti vezetése azonos elvek alapján összehangolt irányító szervező munkája; a munkaverseny fejlesztése társadalmi, politikai, gazdasági szükségességének elfogadtatása a nem termelő szférához tartozó szervezeteinkben; a jelentkező eredmények; a folyamatos követelménytámasztás és politikai meggyőződés; a dolgozók, a szervezetek, munkahelyek vezetőinek azonosulása; az értékelés szakszerűségének és demokratizmusának kiszélesítése; az igénytámasztó elismerés biztosította az egyenletes fejlődést.

E folyamat jellemzője, hogy a versenymozgalmak a munkavégzés tisztességének, a szakmai önértékének, a művelődés, a közösség ügyei iránti érdeklődésének őrzése és ápolása mellett, azzal egyidőben mindinkább kapcsolódott – szervezeteink sajátosságainak megfelelően – az alapfeladatok eredményes megoldásához, fejlődtek minőségi jegyei. Alkalmazkodott a változó körülményekből, a központhadtáp dinamikus fejlődéséből, az MN fejlesztéséből adódó magasabb követelményekhez. Így tapasztalatok és jó hagyományok, valamint a gondjainak egy részén átsegítő új sza-

bályozás birtokában vehetett lendületet a mozgalom a kongresszusi és felszabadulási munkaverseny indulásánál, anélkül, hogy kampányjellegűt öltött volna.

Meghatározóan kedvező feltételeket teremtett és mozgósító erejű volt az a politikai aktivitás, amely a pártkongresszusra való felkészülés során bontakozott ki a központhadtáp szervezeteiben, s amelyet a felszabadulás 40. évfordulójára, az országgyűlési és tanácsválasztásokra, a Hazaafias Népfront és a szakszervezetek kongresszusaira, napjainkra a KISZ kongresszusa határozatainak feldolgozása folyamatosan fenntartottunk és fenntartunk.

A kongresszusi és felszabadulási munkaversenynek újabb lendületet adott az *MSZMP MNHF-ségi VB 1985. áprilisi ülésén hozott határozat*, mely az első versenyév tapasztalatait összegezte, és konkrét feladatokat szabott a vezető állomány, valamint a pártszervek részére. hatására érzelhetően célirányosabbá, teljesítményközpontúvá vált a munka, konkrétabbá az értékelés.

Általános tapasztalatunk, hogy az egészségügyi, élelmezési, ruházati és üzemanyag ágazatokban, az üdülőekben és gyermekintézményekben, és más szervezeteinknél is, a vonatkozó pártállás-foglalásokat, szakszervezeti felhívásokat, állami intézkedéseket megelőzve tették meg dolgozóink egyéni és brigádfelajánlásait, kezdeményezték az intézeti, üzemi címek megpályázását a kongresszusi és felszabadulási munkaversenyben. E tudatos és általános kezdeményezésben kifejeződött állományunk elkötelezettsége, egyetértése pártunk politikájával, és tettekkészsége alapfeladataink eredményesebb és hatékonyabb végzésére, mely pozitív hatással volt és van a Magyar Néphadsereg hadtápbiztosítására, ellátására, a szolgáltatások színvonalára.

Általános tapasztalatunk az is, hogy a lelkesedést a megajánlásban, a teljesítés, brigádjainknál és szervezeteinknél helyenként a vállalások – elsősorban minőségi – túlteljesítése követte. A két versenyév során erősödött a mozgalom hatékonysága, elismerésre méltó eredményei növelték vonzerejét, erősítették presztízst.

Megmutatkozik ez abban, hogy szervezeteink 4501 polgári dolgozója vett részt a kongresszusi és felszabadulási munkaversenyben, ebből 1096 egyéni felajánlások teljesítésével. A szocialista brigádok száma a két versenyév során 275-ről 296-ra emelkedett, a brigádtagok száma 450 fővel növekedett. Bizonyítja az a tény is, hogy emelkedett a magasabb kitüntető címekre pályázó brigádok, szervezetek száma. Az „*MN Élenjáró Intézete*” címet két szervezetünk pályázta. Az MN hadtápfőnök, miniszterhelyettes elvtárs által a Közalkalmazottak Szakszervezete MN Hadtápfőnökségi Bizottságával egyetértésben adományozható „*Szocialista Munka Intézete*” címre 1984-re nyolc, 1985-re tizenegy szervezetünk pályázott. A „*Szolgálat (Igazgatóság, Üzem) Élenjáró Intézete (Üzemegysége)*” cím elnyerésére pedig 16 pályázatot nyújtottak be. 51 szervezetünkből tehát 29 pályázott kitüntető címre, amíg 1980-ban összesen csak nyolc.

Fontos tapasztalatunk, hogy a kongresszusi és felszabadulási munkaversenyben konkrétan megfogalmazott törekvéseinknek megfelelően, és további teendőinket is meghatározóan megerősödtek a versenymozgalom minőségi jegyei. Szervezeteink nagyobb részénél megmutatkozik ez az alaptevékenységéhez szorosan kapcsolódó vállalások tartalmában, s meggyőzően bizonyítják azok az eredmények, amelyeket szocialista brigádjaink a központhadtáp minden ágazatában az ésszerű anyag- és energiataralékosság, a fajlagos ráfordítások csökkentése, a tudományos eredmények és újítások hasznosítása, a hatékonyságot fokozó új eljárások bevezetése, az importanyag kiváltás, a gazdálkodás, valamint a munkaszervezés terén elérték. Példaként csak egy adat: mindezekből a kongresszusi és felszabadulási munkaversenyben közel százmillió forint megtakarítás keletkezett. Tükröződik e fejlődés a politikai, szakmai és általános műveltség emelkedésében, a brigádok összekovácsolódásában, pozitív hatásukban a munkahelyi demokrácia gyakorlatára a munkahelyi légkörre, a munkakörülmények javítására, a munkafegyelem szilárdítására, összességében szervezeteink belső értékrendjének szocialista szellemű alakítására. A kongresszusi és felszabadulási munkaverseny során egyértelműen kitűnt, hogy a központhadtáp versenymozgalmában a mennyiségi fejlődést a minőségi váltja fel, s ez szolgált alapjául annak is, hogy az igényes és szigorú feltételek mellett megnőtt a magasabb címekre pályázó kollektívák, szervezetek száma.

Pozitív tapasztalatunk, hogy a munkaverseny a vonatkozó szabályozás szellemének és törekvéseinek megfelelően munkahelyi kategóriává vált. A parancsnokok a két versenyév során a szervezetek elé állított feladatok konkrét megismertetéséről, a munkaterületekre történő lebontásáról minden korábbinál jobban gondoskodtak, s ezzel lehetővé tették, hogy a brigádok felajánlásaikkal a kiemelt feladatok teljesítését elősegítsék. Ehhez a feltételeket biztosították.

A parancsnoki, párt- és szakszervezeti vezetés egységes szemlélete, a közös felelősségen alapuló munkamegosztás segítette a verseny szervezési, irányító, mozgósító, ellenőrzési és értékelési feladatainak eredményes végrehajtását. A párt, szakszervezeti és KISZ-szervezetek gondoskodtak a kongresszusi és felszabadulási munkaverseny politikai, gazdasági, szakmai jelentőségének tudatosításáról, a jó kezdeményezések kibontakoztatásáról, ösztönzően mozgósították a vállalások minőségi oldalainak erősítésére, biztosították a verseny nyíltságát, a teljesítések reális értékelését, a parancsnoki vezetéssel egyeztetett, lehetőség szerinti erkölcsi és anyagi elismerését. E folyamatban a két versenyév során tartalmasabbá vált a munkahelyi demokrácia fórumainak működése.

Pozitív tendencia bontakozott ki a teljesítmények brigádokon belüli differenciált elismerése terén. Növekedett azon kollektívák száma, melyek a brigádállások teljesítéséhez való hozzájárulás, a teljesítmény szerint ismerik el az egyes brigádtagok munkáját, és ennek megfelelően ítélik meg az erkölcsi és anyagi elismerés mértékét.

Konkrét és jól hasznosítható segítséget jelentett szervezeteinknek, hogy az MN hadtápfőnök, miniszterhelyettes elvtárs a pályázatok tartalmi követelményeit, felépítését, a teljesítés mérhető adatainak táblázatos rendjét külön intézkedésben meghatározta. Ez megkönnyítette az ágazatok, a szakterületek, és a pártbizottság, a politikai osztály, a főnökségi szakszervezeti bizottság képviselőiből álló bizottság munkáját is. E bizottság a pályázatokban foglaltakat a helyszínen ellenőrzi, s a tapasztalatok összegzése alapján tesz javaslatot a kitüntető címekre. A javaslattal kapcsolatosan kialakított MSZMP MNHF-ségi VB állásfoglalás ismeretében dönt az MN hadtápfőnök, miniszterhelyettes elvtárs a főnökségi szb-vel egyetértésben az MN-i címre beadott pályázatok felterjesztéséről, illetve a „Szocialista Munka Intézete” cím odaitéléséről. E szabályozás és módszer eredménye, hogy tartalmasabbá és konkrétábbá váltak a pályázatok, mérhetőbbé a teljesítmények, pontosabbá a fejlődés megítélése, ezáltal realisabbá a pályázatok elbírálása.

Úgy ítéljük meg, hogy a két versenyév során az MSZMP Néphadseregi Bizottsága állásfoglalásában meghatározott területek mindegyikén eredményekről adhatunk számot. Erősödött állományunk politikai egysége, fejlődött a gazdálkodás hatékonysága, javultak a munka és életkörülmények.

Eredményeink és meglévő gondjaink ismeretében, összegezősképpen elmondhatjuk, hogy a kongresszusi és felszabadulási munkaverseny hozzájárult ágazataink, szervezeteink alapfeladatainak mennyiségi követelmények szerinti elvégzéséhez, a nemzetközi kötelezettségeinkből adódó teendőink végrehajtásához. Pozitívan befolyásolta az MN hadtápbiztosítását, a főbb ellátási területeken a színvonal tartását, az állomány szolgálati és életkörülményeinek szerény mérvű javítását. Elért eredményeink jó alapot teremtettek a VII. ötéves terv feladatainak megkezdéséhez.

A központhadtápi szocialista munkaverseny mozgalmát a VI. ötéves tervidőszakban folyamatos fejlődés jellemezte. A kongresszusi munkaverseny során a „*Szocialista módon dolgozni, tanulni, élni*” hármas jelszó minden területén tért nyertek, és megerősödtek a szervezeteink funkcionális feladataink végrehajtását hatékonyan segítő jellegű folyamatok.

Ugyanakkor a munkaverseny mozgalom végrehajtásában, szervezésében, irányításában az elismerésre méltó eredmények mellett gondok, hiányosságok is tapasztalhatóak. Melyek ezek, és milyen jellegűek?

Részben szemléletbeli, részben felkészültségbeli hiányosságokból fakad, hogy néhány szervezetünkben nem kellő konkrétsággal határozták meg a versenycélokat, s ez nehezítette a brigádok csatlakozását, torzította vállalásaik tartalmát. Helyenként igénytelenség is mutatkozott a vállalásokban és azok elfogadásában, mely azt mutatja, hogy az adott munkahelyeken nem kellően tisztázot-

tak az elvárható követelmények. Brigádszinten néhány esetben még tapasztalható volt: a vállalások rugalmatlanságából, az önkritika hiányából, vagy abból eredően, hogy a brigád nem vállalja egy-egy fegyelmezetlen tagjának megnevelését, még mindig előfordult, hogy a brigád önértékelése nem esett egybe a szervezetszintű értékeléssel. Szervezeti szinten néhány esetben nem kellően érvényesült a brigádok teljesítményének differenciált megítélése. Tapasztalható még formális vonások továbbélése is. E fogyatékoságok korántsem általánosak, de léteznek, tehát törekedni kell megszüntetésükre.

A szervezés, irányítás témakörbe tartozik, az a tapasztalatunk, hogy a munkaversenyben részt vevő szervezeteink mezőnye széthúzódott. Kialakult egy élmezőny, melyhez a tervidőszak köze-pétől több, addig középmezőnybe tartozó szervezetünk felzárkózott, s ez erőteljesen jelentkezett a kongresszusi és felszabadulási munkaverseny során.

Van most is erősödő középmezőny, s vannak ezektől elmaradó szervezeteink is. E megoszlás az ágazatokon, területeken belül is tapasztalható. A jelenség önmagában akár természetesnek is tekinthető, azonban az ágazatokon belül közelítően azonos, vagy hasonló feltételekkel rendelkező szervezeteink jobb teljesítmények alapján történő felzárkóztatásában ez idáig kihasználatlan lehetőségek rejlenek. A jó tapasztalatok birtokában, a példaállítással, fokozottabb követelménytámasztással, a versenymozgalmat a politikai munka eszközeivel is segítve ezen szervezeteinkben is indokolt és szükséges növelni a mozgalom hatékonyságát, eredményességét. Nem kevésbé fontos feladat új szervezeteinkben a munkaverseny megszervezése.

A kongresszusi és felszabadulási munkaverseny ellenőrzése és értékelése során nyert tapasztalatok alapján szükséges megvizsgálnunk a szervezeteinktől beérkező pályázatok ágazati szakmai megítélésének, értékelésének, összesítésének és döntési szintre továbbításának mechanizmusát, a versenyév közbeni ellenőrzés rendjét. Indokolt az eddigi egyébként jól működő rendszer finomítása, elsősorban az ágazati, főbb szakmai, tartalmi elvárások, mérő- és mutatószámok alapján történő szakmai értékelés konkrétabbá tételével, az elbírálás koordináltságának fokozásával, demokratizmusának szélesítésével nyilvánosságának kiterjesztésével.

A versenymozgalom minőségi fejlesztésének egyik fontos területe az újítások és tudományos eredmények kidolgozása és azok bevezetése, hasznosítása. Tapasztalataink alapján célszerű felülvizsgálunk jelenlegi rendszerét annak érdekében, hogy dolgozóink szellemi energiáit jobban alapfeladatunk hatékonyabb megoldásának szolgálatába állíthassuk, a jobb feltételek biztosításával, érdekeltységük emelésével.

Fenti gondjainkat magunknak kell megoldanunk. Tapasztalataink összegzése során azonban lehetőségeinket meghaladó problémák is mutatkoznak az ösztönzés és elismerés területén.

A magas követelmény, a körültekintő és demokratikus értékelés mellett is feszültség tapasztalható a teljesítések, és az ösztönzési és elismerési lehetőségek között. A törzsgárdaelismerések leválasztása a parancsnoki jutalomkeretről csak átmenetileg juttatta lélegzethez a mozgalmat. Így belátható időn belül az anyagi ösztönzés kényszerű visszafogásával számolhatunk, ami ellentétes lenne társadalmi, politikai, gazdasági törekvéseikkel, nem szolgálná a Magyar Néphadsereg érdekeit sem. Célszerűnek látnánk, ha az illetékes felső vezetés erre gondot fordítana, s megteremténé a lehetőségét e jelentkező feszültség elkerülésének. Ennek egyik forrása lehetne, ha a szervezetek a mozgalom által elért tényleges megtakarításaik összegének bizonyos hányadát a kimagasló eredményeket elérők, illetve brigádok jutalmazására fordíthatnák.

A központhadtáp területén folyó munkaverseny, kivált a kongresszusi és felszabadulási versenyekre eső teljesítményei egyértelműen igazolják, hogy a Magyar Néphadsereg nem termelő szférába tartozó szervezeteiben, intézeteiben is, nem csak, hogy létjogosultsága van a mozgalomnak, hanem az eredményesen és pozitívan befolyásolja az MN harcászultságát, ellátását. A termelő szféra prioritását elismerve is indokoltnak tartanánk, hogy egyes dokumentálhatóan kiemelkedő teljesítményt nyújtó brigádunk, szervezetünk néphadseregi szintű miniszteri elismerésben is részesülhessen.

Eredményeink és gondjaink ismeretében tapasztalatainkat oly módon kívánjuk hasznosítani, hogy az a központbadiíp szocialista munkaverseny mozgalmának minőségi fejlődését eredményezze, és ezzel hatékonyan és érdemben járuljunk hozzá a Magyar Népbadsereg harcászultségi és funkcionális feladatainak magas szintű és maradékialan végrehajtásához.